

Davos 2014

Doç. Dr.Coşkun Küçüközmen

coskunkucukozmen@ekonomik-cozum.com.tr

Değerli okurlar, bu yazıyı 24 Ocak günü kaleme alıyorum. 24 Ocak tarihi Türkiye için çok anlamlı bir tarih: 24 Ocak 1980 kararları, 24 Ocak 1993 Uğur Mumcu, 24 Ocak 2001 Gaffar Okkan. Rahmetli Uğur Mumcu'nun bombalı tuzakla, rahmetli Gaffar Okkan'ın da bir suikast neticesinde katledilişleri üzerine söylenecek fazla sözüm yok. Yapanların yanlarına kâr kalmamasını, en acı şekilde cezalarını bulmalarını diliyorum. 24 Ocak kararlarının ise şu an öğrenim gören tüm üniversite, hatta lise gençliğinin iyi bilmesi ve anlaması gereken kararlar olduğunu düşünüyorum.

DOLARDA TARİHİ ZİRVE

Bugün Amerikan Doları'nın Türk Lirası karşısında tarihi zirve yaptığı bir gün oldu. Bu sabah TRT Radyo-1'de yayınlanan Gündem programına Davos hakkında görüşlerimle telefon konuşğu olarak katıldım (program linkini twitter hesabım üzerinden sizlerle paylaşacağım). Davos konusundaki ilk yazımı ise 24 Ocak 2011 tarihinde "Davos İçin Geri Sayım Başladı" başlığı altında yazmıştım (1). Bu yılın Davos zirvesine geçmeden önce bu yazımdan bazı alıntılar yapmak istiyorum: "... İsviçre'nin Davos kasabasında gerçekleştirilecek olan Dünya Ekonomik Forumu'nun teması "Yeni Gerçekliğin Paylaşılan Normları". Temanın içeriği ise üzerinde yaşadığımız dünyanın giderek karmaşıklaşması ve birbiriyle daha da bağlantılı hale gelmesi. Bu çerçevede liderlere duyulan güven başta olmak üzere, ekonomik büyüme ve siyasi istikrarın geleceği gibi ortak değerlerin aşındığı (erozyona uğradığı) özellikle vurgulanıyor.... Yeni gerçeklik aslında dünyanın yeni bir tanımı. Bu tanımda yüksek volatilité ve küresel rekabet yarışındaki oyuncuların giriş ve çıkışı ile karakterize edilebilecek farklı ve çok sayıda güç merkezleri; milenyum (yeni bin yıl) neslindeki sosyal davranış değişiklikleri; emtia ve doğal kaynaklardaki küresel kıtlık; hükümetlerin yeniden şekillenmiş rolleri; ve işlere olan yeni sosyal ve çevresel talep". Yazımın son kısmında ise Davos-man olarak bilinen ve WEF'in kurucusu olan Klaus Schwab'ın sözlerine yer vermişim: "Schwab, 2011 yılının son derece önemli bir yıl olduğunu.... içinde yaşadığımız ortamı tam bir Yeni Gerçeklik ortamı olarak niteleyebileceğimizi ve yeni neslin dijital nesil olduğunu ve sosyal davranışlarının sandığımızdan daha büyük bir etkiye sahip olacağını söylemiş". Sanırım üzerinden 3 yıl geçtikten sonra Klaus Schwab'ın sözleriyle neleri ifade etmek istediğini daha iyi anlamış bulunuyoruz.

YAZIMDA ATIFTA BULUNMUŞTUM

Gazetenizin 29 Ocak 2013 tarihli sayısında yer alan "Davos: Küresel Gündem" başlıklı yazımda ise Davos 2011'den bugüne günden bugüne yaşanan gelişmelere atıfta bulunarak ortaya çıkan ürkütücü bir tablodan bahsetmiş, Arap Baharı denilen sürecin vahim sonuçlarına

değinmiş, bazı ülkelerin sınırlarının bile (fiilen) değiştiğini, küresel finansal skandalların ardı ardına geldiğini ifade etmişim (2). Aynı yazımda "...tüm bunlar dikkate alındığında Davos toplantıları önem kazanıyor... Davos sekreteryası (aslında bilgi merkezleri) tarafından yapılan değerlendirmeler ve hazırlanan gündem son derece önemli ipuçları içeriyor. Bu toplantılarda özellikle küresel tehditlere karşı çözüm bağlamında geliştirilen yenilikçi çözümlere ayrı bir önem veriliyor. Toplantıların bir diğer katkısı da tanıdık yüzlerin bir araya gelerek oluşturduğu işbirliği ruhunun yanı sıra birbirleri ile daha önce karşılaşmamış kişilerin bir araya gelerek düşünce, görüş ve network portföylelerini zenginleştirme imkanları oluyor" demişim.

Dünya Ekonomik Forumu tarafından yayınlanan "Küresel Gündem: 2013 Görünümü" başlıklı rapor da yer alan hususları da yine aynı yazımda önem sırasına göre listelemiştim: (1) Küresel ekonomideki istikrarsızlık, (2) Euro bölgesindeki kırılganlık, (3) Finansal sistemin istikrarsızlığı, (4) Artan gelir eşitsizliği, (5) Kalıcı hale gelmiş yapısal işsizlik sorunu, (6) Küresel liderlik boşluğu, (7) İklim değişikliğine uyum sorunu, (8) Ekonomik kaynaklı sosyal ayaklanmalar, (9) Doğal kaynak kıtlığı, (10) Kronik mali dengesizlikler, (11) Güç dengesinde kaymalar, (12) Gelişmekte olan ülkelerin artan nüfuzu, (13) Hiper-bağlantı (çok şeyin birbirine bağlı olmasından kaynaklanan riskler), (14) Nesiller arası değerler silsilesinde kaymalar ve (15) İnternet yönetişimi.

Gelelim Davos 2014 toplantısına. Dünya Ekonomik Forumu tarafından Davos toplantısının hemen öncesinde yayınlanan "Küresel Riskler Raporu 2014" başlıklı çalışmada yer alan endişe kaynağı 10 küresel risk şu şekilde sıralanmış: 1) Önemli ekonomilerdeki (ülkelerdeki) mali krizler, 2) Yapısal hale gelen yüksek işsizlik/ eksik istihdam, 3) Su krizleri, 4) Rahatsız edici düzeyde gelir eşitsizliği, 5) İklim değişikliği konusunun ele alınmasında, üzerine gidilmesinde ve adaptasyon sağlanmasındaki başarısızlık, 6) Beklenmedik hava koşullarının etki alanının büyümesi (seller, fırtınalar, yangınlar), 7) Küresel yönetimde başarısızlık, 8) Gıda krizleri, 9) Büyük finansal sistemlerin ve kurumların başarısızlığı ve 10) Derinleşen siyasi ve sosyal istikrarsızlık. Sanırım her bir başlık oldukça net ve üzerinde fazla yorumu gerek yok.

ABD KÜRESEL EKONOMİYİ ÇEKEN ANA MAKİNE

Davos toplantısının ilk gününde IMF Başkanı Christine Lagarde yaptığı konuşmada küresel ekonominin 2013 yılında umut ve belirsizlik arasında bir yerde takıldığını ifade etti. Küresel büyümenin 2014 yılında %3,6 seviyesinde olacağını tahmin ettiklerini

ifade ederek ABD'nin küresel ekonomiyi çeken ana makine olduğunu vurguladı. Avrupa için temel belirsizliğin bankacılık sisteminin ve bankaların sağlığı olduğunu ifade eden Lagarde, gereğince yapılmaması durumunda yakın gelecekte yapılacak olan stres testlerinin ve bilançoda yer alan varlık kalitesinin gözden geçirilmesinin neticesinde elde edilecek bulguların sistemin iyileşmesine katkıda bulunacağını söyledi. Lagarde'nin konuşması burada yer veremediğim birçok konuda önemli ipuçları içeriyor.

Davos toplantılarına ilişkin ilginç bir istatistiği de bu vesileyle sizlerle paylaşmak istiyorum. Toplantıya 2000'den fazla katılımcı kayıt yaptırılmış. Tüm katılımcıların %25'i ABD'den, %10,07'si İngiltere, %5,43'ü Almanya, %5,32'si Hindistan, %4,37'si İsviçre, %3,72'si Fransa, %2,70'i Japonya'dan. Türkiye 8'i kadın 21'i erkek olmak üzere 29 katılımcı ile %1,10'luk bir paya sahip (geçen yılki payımız %0,42 imiş). Komşumuz Yunanistan ise bu yıl sadece 2 katılımcı göndermiş.

Bu yıl Davos toplantısına Botswana'dan sadece bir kişi katılmış, Bayan Linah K. Mohohlo, Botswana Merkez Bankası Başkanı, demiş ki "KOBİ'leri hedeflerseniz kadınları hedeflemiş olursunuz, zira onların iş âlemine girdikleri kanal KOBİ'lerdir (Target SMEs and you target women, because that is where they Access the business sector).

MÜFREDATA DAVOS KONUSUNU DAHİL ETTİM

Davos toplantılarının önemi genellikle toplantı sonrası yapılan değerlendirmelerle belirgin hale geliyor. Kısa sürede oldukça yoğun toplantı, panel ve söyleşiler yapılıyor. Ortaya son derece değerli görüş ve değerlendirmeler çıkıyor. Bunların anlaşılması, özümsemesi ve politik süreçlere ne şekilde dahil edileceği oldukça önemli. Bu toplantıların ciddi bir şekilde dikkate alınması, hatta üniversitelerde seçmeli ders olarak bazı metin ve raporların öğretilmesi gerekli. Önümüzdeki Bahar Dönemi'nde İzmir Ekonomi Üniversitesi'nde vereceğim ITF 208 kodlu dersin müfredatına Davos konusunu da dahil ettim.

Yazımızı Dünya Ekonomik Forumu'nun (Davos toplantılarının) kurucusu ve başkanı Klaus Schwab'ın biraz önce tweet hesabıma düşen bir söz ile bitirelim: "Büyük bir lider beyni, uzak görüşlülüğü, ruhu, değerleri ve kalbi olan liderdir (A great leader has brains, vision, soul, values and a heart)".

(1) <http://www.bigpara.com/haber-detay/konu-yorumlari/davos-icin-geri-sayim-basladi/737706/>

(2) <http://www.ekonomik-cozum.com.tr/yazarlar/item/6360-davos-k%C3%BCresel-g%C3%BCndem.html>